



EDUCACIÓ PRIMÀRIA

RECURSOS PER TREBALLAR LES MIGRACIONS I COMBATRE EL RACISME I LA XENOFÒBIA

RECURSOS DE LA BIBLIOTECA DEL FONS PITIÚS

LLIBRES INFANTILS

(Es poden sol·licitar al 971 390 298 / educacio@fonspitius.org)

- **El nen nou i diferent** / Enric Larreula i Lluís Filella. Barcelona: Cruïlla, 2004.

Un dia arriba al petit poblat de Nuagumbé un nen nou, en Joan. Els nens i nens de l'escola se sorprenen molt en veure'l, perquè és diferent d'ells i força estrany. Però la mestra els fa veure que tots som diferents els uns dels altres.

- **La granota i el foraster** / Max Velthuijs. Barcelona: Cruïlla, 2005.

Un dia un foraster es va instal·lar al bosc i els animals que hi vivien no acceptaven la seva presència allí. Només volien que se n'anés de seguida, perquè era de fora i diferent. Però les coses varen canviar quan el varen conèixer.

- **A la garjola!** / Henri Meunier i Nathalie Choux. Barcelona: Takatuka, 2011.

Una reflexió divertida sobre una tragèdia quotidiana: l'expulsió d'immigrants.

- **Els colors de casa** / Mary Hoffman i Karin Littlewood. Barcelona: Intermón Oxfam, 2003.

En Hassan tot ho veu de color gris i marró des que viu en un altre país, on fa fred i plou, i on tothom parla una llengua que no entén. A l'escola, pinta un quadre amb els brillants colors del seu país, Somàlia, però també hi fa les cruels pinzellades vermelles i negres de la guerra, de la qual fugí amb tota la seva família. Després de viure en un camp de refugiats, arriben a Europa, on al cap d'un temps, en Hassan comença a sentir-se a gust i a descobrir al seu voltant els colors del nou país que l'acull.

- **El color de la arena** / Elena O'Callaghan i María Jesús Santos. Saragossa: Edelvives, 2005.

Conte per apropar-se a la realitat dels refugiats sahrauís i al sentiment d'un nen que enyora el seu país, que ni tan sols ha pogut conèixer.

- **El dia que la Saïda va arribar** / Susana Gómez i Sonja Wimmer. Barcelona: Takatuka, 2012.

El dia que la Saïda va arribar em va semblar que havia perdut totes les paraules. El pare em va explicar que, segurament, no les havia perdudes, sinó que eren diferents de les d'aquí. De manera que em vaig assabentar que el país de la Saïda es parlava un idioma diferent del nostre.

- **Lluny del meu país** / Pascale Francotte. Barcelona: La Galera, 2008.

Una nena africana enyora el seu pare, que ha hagut de marxar del país. A més, la violència inunda els carrers. Entre la separació familiar i l'horror de la guerra, comença a perdre l'esperança de recuperar la felicitat. Al final, sorgeix l'oportunitat de reunir-se amb el pare i deixar enrere el conflicte bèl·lic, però també la família, els amics, la casa... Una experiència corprenedora de la guerra i de l'exili, vista amb els ulls innocents d'una nena.

- **On viuré** / Rosemary McCartney. Barcelona: Joventut, 2017.

Tots els nens necessiten una casa, un lloc segur per poder ser feliços, menjar amb la seva família, jugar amb les seves joguines, i anar-se'n al llit a dormir sense tenir por. Però molts nens de tot el món han hagut d'abandonar les seves cases perquè ja no són segures. Per culpa de les guerres i els conflictes armats, ells i les seves famílies s'han convertit en refugiats.

- **Podries** / Joana Raspall i Ignasi Blanc. Barcelona: Takatuka, 2017.

El color de la pell, la llengua, el menjar, la roba, els jocs... tot podria ser diferent si haguéssim nascut en un altre lloc. Algunes coses podrien ser millors, altres pitjors, però sabem del cert que tots som éssers humans amb sentiments comuns i necessitats comunes, i que ningú no se salva de possibles desgràcies. És per aquesta raó que la solidaritat amb qui pateix la desgràcia, en qualsevol de les seves formes, hauria de ser el primer imperatiu de tothom. Aquesta senzilla reflexió sobre la condició humana en forma de poema, dirigida a petits i a grans, és un homenatge emotiu a totes les persones que han hagut d'abandonar involuntàriament casa seva.

- **Com vaig curar el pare de la seva por als nouvinguts** / Rafik Schami i Ole Könnecke. Barcelona: RqueR, 2005.

El pare és alt i fort i valent. Fins i tot sap fer màgia. Que rar, però!, els forasters li fan por, en especial si són de color. La filla se n'ha adonat i, com que ella no els té ni una mica de por i, per adobar-ho, la seva millor amiga és una nena africana, decideix de guarir-lo. I se li acut un bon enginy per aconseguir-ho.

- **Jafta** / Hugh Lewin. Barcelona: Intermón, 1998.

Un nen africà, descobreix el món al costat de la seua mare, mentre rememora l'absència del seu pare.

- **L'illa** / Armin Greder. Salamanca: Lóquez, 2015.

Metàfora del racisme de la societat. Els habitants d'una illa troben un home, diferent a ells, a la platja. Decideixen acollir-lo, però se'n penedeixen. Finalment, el tornen al mar i prenen la decisió de tancar l'illa de l'exterior mitjançant unes torres de protecció.

- **El viatge** / Francesca Sanna. Madrid: Impedimenta, 2016.

Relat en primera persona del tortuós periple que empenirà una família per escapar dels horrors de la guerra i poder formar una nova llar.

- **Començar** / Paula Carballeira i Sonja Danowski. Barcelona: Kalandraka, 2012.

Ens trasllada al moment en què ha acabat una guerra, i una família, al costat d'altres supervivents, viatgen entre vidres i cendres refent les seves vides. El conte demostra com en poques paraules es pot

parlar de moltes coses: la protecció dels fills, donar la volta a una situació lamentable per trobar allò positiu, la por, la gana, formar part d'un grup humà i celebrar el fet d'estar vius.

➤ **Esperant el núvol: un viatge als campaments de refugiats sahrauís** / Marc Vicens. Girona: Universitat de Girona: 2021. Cada tarda, quan es pon el sol, el temps sembla aturar-se en les mirades dels sahrauís. Mirades d'espera, de cansament, de nostàlgia. Però també són mirades d'esperança, d'il·lusió, de ganes de recuperar un temps perdut. Com el qui espera un núvol que porta la pluja, una pluja necessària per a un poble que ha hagut de viure en un dels llocs més inhòspits de la terra.

➤ **Migrants** / Issa Watanabe. Barcelona: Libros del Zorro Rojo: 2019. Aquest llibre àlbum sense paraules narra amb imatges d'extraordinària força el viatge d'un grup d'animals que deixen enrere un bosc nocturn mancat de fulles. És la història d'una gran i única migració, un viatge en què se sacrifiquen coses, es deixen enrere éssers estimats, s'han de passar fronteres... Aquest àlbum silenciós ofereix en la contraportada les úniques paraules que no s'han d'obviar quan es tracta de debatre sobre la migració forçada de persones: fam, tragèdia, tancament de fronteres, crisi humanitària, drets humans...

➤ **El somni de la Mirabel**/ Nadia Gulham i Chantal Vizcaino. Col·lecció: Contes a la deriva. Barcelona: La Galera i Opens Arms, 2023.

Contes a la deriva explica les històries d'aquelles persones que una vegada es van creuar amb Open Arms enmig del mar. "Ella obria de bat a bat els seus ulls enormes i brillants i em deia que LLIBERTAT era volar com un ocell, tocant els núvols o planejant per sobre un llac, decidint a cada moment cap a on vols anar. Que llibertat també podia ser un bosc d'arbres altíssims on podríem viure en pau, sense que ningú ens fes mal ni ens obligues a fer feines que no volem fer a canvi de res."

➤ **La Sira i les seves germanes.**/ Miriam Hatibi i Chantal Vizcaino. Col·lecció: Contes a la deriva. Barcelona: La Galera i Opens Arms, 2022.

Contes a la deriva explica les històries d'aquelles persones que una vegada es van creuar amb Open Arms enmig del mar. "Un sol peix no té gaire força. Dos peixos sols no tenen gaire força. Tres peixos sols no tenen gaire força. Quatre peixos sols. Però, cent peixos junts! Cent peixos junts tenen molta força!"

➤ **Les veus del mar**/ Gemma Humet i Sara Serra. Barcelona: Nanit i Open Arms, 2020.

L'Amar és una nena amb els ulls vius de color negre. Té un germà, en Samir, i una mare, l'Azahar. Van néixer en una ciutat amb cases fetes de pedra, on cada pedra pot explicar una història. Però al seu país hi ha esclatat una guerra i ara han de travessar una frontera. S'han convertit en les veus del mar. Un conte basat en la cançó homònima de Gemma Humet.

➤ **La cançó de la Josepha**/ Lolita Bosch. Col·lecció: Contes a la deriva. Barcelona: La Galera i Opens Arms, 2022.

Contes a la deriva explica les històries d'aquelles persones que una vegada es van creuar amb Open Arms enmig del mar. "Soc la Josepha. Vaig néixer al Camerun. (...) Allà em vaig casar amb un amic de la família que sempre va estar enamorat de mi. De vegades, però, l'amor es transforma i deixa de ser amor. (...) Em vaig sentir culpable durant molt de temps, però un dia em vaig despertar i em vaig adonar que quan algú et fa mal això no es amor. Vaig decidir escapar dels crits i els cops, el meu oncle em va ajudar. Somiava viatjar a un lloc on no sentís por en tancar els ulls... i vaig començar el meu viatge."



- **Leila: Tan iguals i tan diferents**/Míriam Hatibi i Màriam Be-Arab. Barcelona: Estrella Polar, 2018.

Leila té sis anys. Té els ulls molt grans, els cabells arrissats i la pell bruna. No té germans, però té molts amics en el col·legi. Una dolça història que ens ensenya que les diferències no existeixen i que els grans sovint tenen més prejudicis que els petits!

RECURSOS D'INTERNET

WEBS AMB RECURSOS EDUCATIUS SOBRE MIGRACIONS I RACISME

- **Recull de recursos sobre migracions i refugi del Fons Menorquí de Cooperació**
https://www.fonsmenorqui.org/ca/mediateca/buscador_recursos?recurstitle=&tipusrecurs=All&field_categoria_target_id=2240&field_area_target_id=All
- **Entre Terres: guia educativa sobre migracions a la Mediterrània.**
Guia educativa elaborada conjuntament entre Stop Maremortum, el Servei Civil Internacional i la cooperativa Eduxarxa amb el suport de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, el Consell de Joventut de Barcelona i el Consell Nacional de Joventut de Catalunya.
<http://entretres.org/>
- **Escoles refugi: El dret d'asil i les persones refugiades**
Recursos educatius de CCAR (Comisió Catalana d'Acció pel Refugi) per a combatre els principals rumors i estereotips envers la població refugiada..
<http://escolesrefugi.com/>
- **Aula intercultural:** Web amb guies educatives i recursos descarregables
<https://aulaintercultural.org/materiales/migraciones/>
- Unitat didàctica **La petita Carlota (primària)**
Recurs que permet parlar amb els infants sobre l'exili i el que representa la fugida per a les persones refugiades. Està formada per un conte i un quadern d'activitats que us podeu descarregar aquí:
<https://eacnur.org/es/como-ayudar/participacion-solidaria/recursos-educativos/unidad-didactica-para-primaria-la-pequena-carlota>
També trobareu el conte en format de vídeo aquí: <https://www.youtube.com/watch?v=D2UgQXiVRAg>
- **Shakira: una vida en moviment**
Proposta de treball a partir de la vida i de les migracions de la família d'una persona molt coneguda per l'alumnat: <http://portalpaula.org/ca/propuestas-para-el-aula/shakira-una-vida-en-movimiento/>
- **Itineraris de vida**
Proposta orientada a entendre que els desplaçaments de persones s'han produït al llarg de la història amb diferents itineraris vinculats a situacions i necessitats concretes.



<http://portalpaula.org/ca/propuestas-para-el-aula/itinerarios-de-vida/>

- **Guia Tratumundi** : prevenció del racisme i la xenofòbia en l'educació infantil
<https://aulaintercultural.org/2023/01/12/tratumundi-para-profesorado-ensenar-la-diversidad/>

AUDIOVISUALS

- **La petita Carlota**
Conte sobre l'exili i les persones refugiades.
<https://www.youtube.com/watch?v=D2UgQXiVRAg>
- **30 de desembre**
Pel·lícula breu de dibuixos animats que permet aproximar l'alumnat a aquesta temàtica de manera molt entenedora. El podeu demanar en préstec al Fons Pitiús o mirar-lo a Internet a:
<https://www.kaidara.org/ca/recursos/video-30-de-desembre/>
- **El viaje de Said. Curtmetratge d'animació** : https://www.youtube.com/watch?v=Vj_uTysl3kl

CANÇONS SOBRE LA MIGRACIÓ

- Espaldas mojadas** - Tam-tam Go <https://www.youtube.com/watch?v=f-rzq2PDcrc>
- El emigrante** - Celtas Cortos https://www.youtube.com/watch?v=G6_NBqtunYQ
- Africanos en Madrid** - Amistades Peligrosas <https://www.youtube.com/watch?v=mTrh0HjBf48>
- Clandestino** - Manu Chao <https://www.youtube.com/watch?v=IOPjuPu78rQ>
- Papeles mojados** - Chambao <https://www.youtube.com/watch?v=Oj8aNctTHW4>
- Fijate bien** - Juanes <https://www.youtube.com/watch?v=vzrWvuGhFSc>
- No me hables de color** - Gara Guerra <https://www.youtube.com/watch?v=HGyCnoHQkU8>
- Para que tú no llores así** - Antonio Carmona i Alejandro Sanz
<https://www.youtube.com/watch?v=VH66acLpd3k>
- Un beso y una flor** - Nino Bravo <https://www.youtube.com/watch?v=Q3UqusEWGeo>
- Red alerta** - Macaco <https://www.youtube.com/watch?v=zChEKLv4Fmg>
- Corrandes d'exili** - Sílvia Pérez Cruz, d'un poema de Joan Oliver
<https://www.youtube.com/watch?v=BiRiAV-iEIU>



Obriu les portes - Txarango <https://www.youtube.com/watch?v=HiExv8a5HGE>

Cançons d'exili i migració

Magnífic bloc que presenta cançons interpretades per grups i artistes d'arreu del món. Totes tenen informació de l'artista, de la cançó i inclou el vídeo i la lletra original i traduïda al català.

<https://veusmigrants.wordpress.com/author/veusmigrants/>